

РЕЦЕНЗІЯ
кандидата юридичних наук, доцента Романа ДЕМКІВА
на дисертацію Андрія РОЙКА
«Організаційно-правове забезпечення реабілітації учасників українського
націоналістичного руху 1929-сер.1950-х років
(на прикладі членів ОУН та УПА)»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 «Право»

Аналіз матеріалів дисертації Ройка Андрія Івановича дозволяє констатувати високий рівень опрацювання обраної проблематики. Авторіві вдалося забезпечити належний баланс між теоретичним висновками та практичним значенням результатів для правозастосовної діяльності.

Актуальність теми дослідження. У дисертаційному дослідженні вирішуються актуальні теоретичні та практичні проблеми організаційно-правового забезпечення реабілітації учасників українського національно-визвольного руху, зокрема членів ОУН та УПА.

Попри прийняття профільного Закону у 1991 році, значна кількість репресованих та їхніх нащадків досі не реалізували право на повну реституцію та компенсацію. Це свідчить про незавершеність процесу правового відновлення справедливості щодо учасників національно-визвольних рухів.

Наукове переосмислення проблеми зумовлене переходом від радянських інструментів амністії та помилування до формування повноцінного інституту реабілітації. Особливої уваги потребує процедурна складова: діяльність уповноважених органів та механізми перегляду справ.

Важливим аспектом є необхідність переоцінки доказової бази у справах членів ОУН та УПА, оскільки тогочасні висновки часто базувалися на зізнаннях, отриманих під тиском або катуваннями. В умовах сучасної збройної агресії російської федерації та інформаційних війн, юридичне закріплення статусу борців за незалежність України через судову практику стає питанням національної безпеки та міжнародного престижу держави.

Викладені у вступі та розділах основної частини роботи положення переконують в тому, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, недостатньо розроблені в науці та перспективні для дослідження.

З цих міркувань є підстави для твердження, що обрана дисертантом тема дослідження має комплексний і пріоритетний характер, а, отже, й безперечно високий рівень актуальності.

Цінність поданого до захисту дисертаційного дослідження зумовлюється багатьма чинниками, зокрема: 1) розробкою сучасних підходів щодо загальнотеоретичних та методологічних засад процесу реабілітації у 1991-2018 роках; 2) існуванням у ньому аргументованих з точки зору науки положень, що можуть бути використані при розробці відповідних змін до національного законодавства.

Слід наголосити, що дисертаційне дослідження виконане у межах теми державної реєстрації «Держава і право: філософсько-правовий та теоретико-історичний виміри» (державний реєстраційний номер 0125U002574) кафедри теорії,

історії та конституційного права Навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ, а також відповідає основним напрямам наукових досліджень та Плану науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт Львівського державного університету внутрішніх справ.

Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності є належним та характеризується відповідною науковою новизною підходів до вирішення питань, пов'язаних реалізацією права учасників ОУН та УПА на реабілітацію.

Автор у своїй роботі продемонстрував високий теоретичний рівень викладу матеріалу, логіку дослідження, вміння застосовувати різноманітні методи наукового пізнання, аналізувати наукові джерела, архівні матеріали, нормативно-правові акти та юридичну практику, коректно полемізувати з іншими авторами, аргументовано відстоювати власну точку зору, узагальнювати науково та практично значущі висновки.

Методологія цього дослідження складається з системи принципів і способів пізнання, необхідних для удосконалення механізму реабілітації учасників ОУН та УПА, серед яких можна виділити методи філософського, загальнонаукового та спеціально-наукового рівня.

Вміле використання широкого спектру сучасних методів наукового пошуку (історико-правового, формально-юридичного, порівняльно-правового, логіко-юридичного методи, тлумачення правових норм тощо) свідчить про оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Зокрема, застосування історико-правового методу дало змогу дослідити процес формування правових засад реабілітації жертв політичних репресій та діяльність органів, які здійснювали перегляд кримінальних справ репресованих осіб. Формально-юридичний метод використано під час аналізу нормативно-правових актів, що регулюють питання реабілітації жертв політичних репресій, а також у тлумаченні положень чинного законодавства України у цій сфері. Порівняльно-правовий метод застосовано для зіставлення підходів до реабілітації учасників національно-визвольних рухів у різних державах та визначення можливостей удосконалення національного законодавства. Логіко-юридичний метод використано під час формулювання наукових висновків, узагальнення результатів дослідження та розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства України у сфері реабілітації жертв політичних репресій.

Дослідженню еволюції правового регулювання реабілітації, систематизації архівних матеріалів кримінальних справ репресованих осіб та узагальнення отриманих результатів дослідження сприяли хронологічний, системно-структурний методи, а також методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції.

Наукова новизна результатів роботи впливає з актуальності теми дослідження. Про новизну дисертаційного дослідження автора свідчить низка нових положень, які мають оригінальний характер та містять важливе науково-теоретичне та практичне значення.

Дисертація є комплексним історико-правовим дослідженням організаційно-правового забезпечення реабілітації учасників ОУН та УПА, яке базується на

архівних матеріалах Військової прокуратури ПрикВО/Військової прокуратури Західного регіону України, у якому на основі сучасних стандартів верховенства права та прав людини, узагальнення юридичної практики отримано висновки, що мають наукову новизну, та виносяться на захист.

Сформульовані висновки та пропозиції щодо предмету дослідження є новими, відповідають загальному спрямуванню розвитку юридичної науки загалом. Слід підкреслити, що ряд висновків автора знаходять своє продовження у пропозиціях до чинного законодавства, спрямованих на його вдосконалення.

Зокрема, вперше:

- введено до наукового обігу понад 200 оригінальних архівних документів ВП ПрикВО/ВПЗРУ, датованих 1990-ми рр.;

- визначено концептуальну відмінність підходів до питань реабілітації у сер. 1950-х рр. в період так званої «перебудови СРСР» та в незалежній Україні до і після Революції гідності;

- здійснено комплексний історико-правовий аналіз процесу реабілітації у 1991–2018 роках;

- виявлено системні відхилення між нормативно визначеною моделлю реабілітації та реальною правозастосовною практикою;

- розглянуто кадровий склад прокурорів ВО ПрикВО та ВПЗУ, а також їх вплив на результати реабілітації;

- запропоновано використання компаративістського підходу для правової кваліфікації дій націоналістичних рухів опору щодо окупаційних режимів;

- доведено необхідність завершальної стадії реабілітації учасників ОУН та УПА, з тотальним переглядом справ, які отримали відмову під час реабілітацій попередніх років;

удосконалено:

- наукові обґрунтування потреби вдосконалення Закону України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років»;

- наукові знання про організаційно-правові фактори амністій і реабілітації;

набули подальшого розвитку:

- знання про радянські амністії 1950-х рр. та початковий етап реабілітації кінця 1980-х рр.;

- дослідження ознак геноцидної політики у репресіях радянського тоталітарного режиму.

Наукова обґрунтованість результатів та відповідність їх темі дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані дисертантом, своєю переважною більшістю є аргументованими і переконливими. При їх доведенні та обґрунтуванні автором використано широке коло вітчизняних й зарубіжних наукових джерел з права, українське та зарубіжне законодавство, юридична практика та архівні матеріали.

Наукова обґрунтованість висновків підтверджується критичним аналізом наявних літературних юридичних джерел. Порівнюючи різні точки зору науковців, автор в багатьох випадках формулює власну позицію, є толерантним у дискусії з іншими фахівцями.

Ступінь наукової обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, визначається виваженою та продуманою структурою дослідження.

Автором вірно визначено предмет та об'єкт дисертації, чітко сформульовано мету та задачі. Структура дисертації обумовлена завданнями та логікою дослідження і складається з анотації, вступу, 3 розділів, 11 підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

Тема роботи, результати наукового дослідження відповідають меті та змісту теоретичної частини.

Достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації забезпечила ґрунтовна теоретична, нормативна та емпірична база дисертації.

Джерельну базу роботи можна вважати цілком репрезентативною, оскільки дисертант при проведенні дослідження використав значну кількість наукових та інших джерел (їх список охоплює 521 найменувань). Слід відзначити, що достатню увагу автор приділив аналізу архівних матеріалів. Зокрема використано такі колекції документів:

1. Фонд: Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Опис: Дело № 15, том 1. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 2 февраля 1993 г. Окончено 31 декабря 1993 г. На 470 листах (загалом дисертантом виявлено і використано 74 позиції/окремі документи, частина з яких – у апробаційних публікаціях та для узагальнювальних підрахунків);

2. Фонд: Міністерство оборони України. Военная прокуратура ПрикВО. Опис: Дело № 15. Том 2. Доклады, отчеты и другие документы о работе по делам об особо опасных преступлениях и переписка, не входящая в наблюдательные и надзорные производства. Начато 26 ноября 1992 г. Окончено 15 февраля 1993 г. На 280 листах (використано 34 позиції) .

3. Фонд: Військова прокуратура ПрикВО. Опис: Дело № 15, том 3. Начато 21 апреля 1992 г. Окончено 26 февраля 1993 г. На 282 листах (використано 17 позицій);

4. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Справа № 22, Том 23. Матеріали та документи листування по розгляду АКС по виконанню Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні». УСБУ. Почата 4 листопада 1996 р. Закінчена 30 листопада 1996 р. Внутрішній опис на 534 аркушах (використано 30 позицій);

5. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Справа № 41, т. № 2. Протоколи засідань колегій при військовому прокурорі ЗРУ (Додаткові документи до засідань ВП ЗРУ). 1994 рік. Архівний номер 9706 (використано 5 позицій);

6. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Документи до засідань колегій Військової прокуратури Західного регіону України. 1994 р. Архівний № 9706. (використано 2 позиції);

7. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Справа № 4. Накази військового прокурора Західного регіону України

/керівні/. Почата 5 січня 1994 р. Закінчена ____ грудня 1995 р. На 244 аркушах. Інвентарний номер 10 694 (використано 7 позицій);

8. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Справа № 4. Накази Військового прокурора Західного регіону України /керівні/. Почата 5 січня 1994. Закінчено __ грудня 1995. На 244 арк. (використана 1 позиція);

9. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Справа № 41. Т. № 1. Протоколи засідань колегій при військовому прокурорі. 1994 рік (використано 5 позицій);

10. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Справа № 41. Т. № 2. Документи дол. засідань колегій військової прокуратури Західного регіону України. 1994 рік (використано 6 позицій);

11. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Справа № 20. Том № 1. Протоколи засідань колегій при військовому прокурорі. 1995. Архівний номер 10683 (використано 2 позиції);

12. Фонд: Прокуратура України. Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Справа № 20. Том 2. Протоколи засідань колегій при військовому прокурорі Західного регіону України. Почата 06 липня 1995 р. Закінчена 21 грудня 1995 року. На 282 арк. (використано 3 позиції);

13. Фонд: Військова прокуратура Західного регіону України. Опис: Трудови (так на обкладинці. – А.Р.) угоди. На 349 арк. (використано 22 позиції).

Результати дисертації отримали належну апробацію, зокрема розглядались та обговорювались на науково-практичних конференціях. Зокрема: шостій міжнародній науково-практичній конференції «Адміністративна юстиція в Україні: проблеми теорії та практики» (Київ, 2023); XVI Всеукраїнській науковій конференції «Актуальні питання історії держави і права та виклики сучасності» (Львів, 2024); всеукраїнській науково-практичній конференції «Інновінг сучасних трендів у менеджменті безпеки: національна безпека та оборона» (Львів, 2025).

Достовірність наукових положень обумовлена чітко визначеною структурою дослідження. Розкриттю теми дисертаційного дослідження сприяв класичний підхід до аналізу правовідносин у сфері здійснення процесів реабілітації: від теоретичних та методологічних засад, ключових, базових понять до характеристики правового регулювання реабілітації учасників ОУН та УПА.

Повнота викладу результатів дисертаційного дослідження та наукових положень в опублікованих працях. Основні положення і висновки, зроблені під час дослідження, відображено у 7 наукових публікаціях, з яких 3 статті опубліковано в юридичних фахових виданнях України, перелік яких затверджено Міністерством освіти і науки України, та 4 тезах доповідей, опублікованих у збірниках матеріалів на науково-практичних конференціях.

Аналіз опублікованих здобувачем статей та тез доповідей на науково-практичних конференціях дозволяє дійти висновку про повноту та належний науковий рівень викладу положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційному дослідженні в опублікованих наукових працях.

Обсяг використаних у роботі бібліографічних джерел є цілком достатнім. Використані дисертантом науково-теоретичні та монографічні роботи вітчизняних та

зарубіжних авторів дозволили визначити теоретичні положення та надати пропозиції щодо удосконалення чинного законодавства.

Оцінюючи зміст дисертації, перший розділ роботи присвячено теоретичним аспектам реабілітації учасників ОУН та УПА. У результаті розроблення зазначеної проблематики дисертантом визначено, що наукова і публіцистична література, присвячена темі реабілітації членів ОУН та УПА, подекуди доволі оперує термінами, насамперед щодо співвідношення понять амністії 1950-х рр. і власне реабілітації.

Історіографія питання є доволі обширною і може бути поділена за хронологічною ознакою на літературу радянського періоду, праці перехідного часу 1988-1991 рр. та дослідження доби Незалежності України. У цьому зв'язку особливого значення набуває критичний аналіз достовірності наукових публікацій та їх відповідності джерельній базі.

Щодо джерельної бази, у дисертаційному дослідженні використано різні групи джерел, серед яких основну увагу приділено архівним документам, значна частина яких виявлена та опрацьована дисертантом особисто. Це дало змогу здійснити об'єктивний аналіз процесів реабілітації учасників українського національно-визвольного руху.

У другому розділі роботи проаналізована правові підстави реабілітації учасників ОУН та УПА. Зазначено, що феномен ОУН та УПА неможливо розглядати у відриві від загальносвітового та загальноєвропейського контексту. Націоналістичні рухи бездержавних народів надзвичайно рідко обходилися винятково ненасильницькими методами боротьби.

Зроблено висновок, що боротьба ОУН та УПА за державну незалежність України рясніла помилками, але може і повинна бути морально реабілітована з огляду на принаймні два фактори: 1) вона мала прогресивне значення, і не тільки в долі власне українського народу, але й світового розвитку. Кращий доказ цьому – роль щита сучасної демократичної спільноти в протистоянні з так званим «руським міром»; 2) світові аналоги жодним чином не зараховують ОУН та УПА до розряду якихось «ізгоїв» цивілізації. Україна з її ОУН та УПА – невід'ємна частина світової цивілізації, її історичний досвід цілком вкладається у зовсім не прокрустове ложе «цивілізованої» поведінки націй і держав.

Третій розділ дисертації автор присвятив дослідженню правового регулювання реабілітації учасників ОУН та УПА. Зроблено висновок, що організаційно-правове забезпечення реабілітації категорії осіб, репресованих за обвинуваченнями в участі в українському визвольному русі, після прийняття Закону «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» 14 квітня 1991 р. еволюціонувало під впливом поступових та кризових політичних трансформацій, зміни державної політики пам'яті та перманентного формування національної моделі перехідного правосуддя.

У межах розділу обґрунтовано, що однією з ключових проблем організаційно-правового забезпечення реабілітації учасників українського національного руху було ототожнення форм збройної та підпільної боротьби з категорією загально-кримінальних злочинів.

Важливий етап у трансформації організаційно-правового забезпечення реабілітації учасників українського націоналістичного руху 1929-сер. 1950-х років

пов'язаний із законодавчими змінами 2015–2018 р. Визнання учасників ОУН та УПА борцями за незалежність України у XX столітті та прийняття Закону 2018 р. щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму істотно змінили нормативну конструкцію реабілітаційного механізму. Закріплення принципу тлумачення сумнівів на користь обвинуваченої сторони посилює гарантії прав заявників і сформувало новий баланс між державою та особою у процедурі перегляду архівних справ.

Висновки дисертації відповідають її меті та завданням. Визначено, що перспективними напрямками подальших наукових досліджень у межах тематики дисертації є поглиблене теоретико-правове опрацювання питання формування та оцінки сукупності доказів у кримінальних справах осіб, які підлягають реабілітації, зокрема членів ОУН та УПА, щодо встановлення наявності чи відсутності вини, передбаченої ст. 2 Закону про реабілітацію. Це питання має розглядатися крізь призму допустимості доказів із обов'язковим урахуванням умов і способів їх здобуття репресивними органами СРСР, що потребує переосмислення підходів до оцінки доказової бази з урахуванням сучасних стандартів верховенства права та захисту прав людини. Водночас доведено, що подальшого нормативного та наукового врегулювання потребує порядок перегляду кримінальних справ та прийняття рішень про реабілітацію, що зумовлює доцільність внесення змін до кримінального процесуального законодавства щодо визначення чіткої процедури судового розгляду таких справ, розширення процесуальних гарантій, забезпечення повноцінного судового контролю та формування єдиної й послідовної правозастосовної практики.

Відсутність порушення академічної доброчесності. З аналізу змісту тексту дисертації рецензентом вбачається дотримання здобувачкою вимог академічної доброчесності у повному обсязі, що підтверджується наступним: у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей дисертаційне дослідження містить посилання на відповідні джерела інформації. Автором дотримано вимоги норм законодавства про авторське право.

Таким чином, у рецензованій дисертації не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших порушень, що могли б поставити під сумнів самостійний характер виконаного дисертаційного дослідження.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів полягає у використанні та можливості використання розроблених пропозицій та висновків:

- у *правотворчій сфері* – як науково-теоретичне підґрунтя для формування та вдосконалення державної правової політики і законодавства України щодо реабілітації жертв політичних репресій та вироблення узгоджених підходів до правової оцінки діяльності осіб, переслідуваних у зв'язку з діяльністю ОУН та УПА;

- у *правозастосуванні* – для вдосконалення підходів до визначення та реалізації процедур реабілітації зокрема через судовий розгляд справ із встановленням фактів порушення норм матеріального і процесуального законодавства під час досудового розслідування та судового розгляду справ щодо осіб, переслідуваних у зв'язку з діяльністю ОУН та УПА радянськими репресивними органами;

- у *науково-дослідницькій сфері* – під час підготовки наукових досліджень з історії України, історії держави і права України, теорії держави і права, міжнародного і вітчизняного кримінального та кримінально-процесуального права;

– у освітньому процесі – як теоретичний та емпіричний матеріал для підготовки методичного забезпечення з навчальних дисциплін «Історія України», «Історія держави і права України», «Теорія права», «Кримінальне право», «Міжнародне кримінальне право», «Конституційне право України».

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Оцінюючи в цілому позитивно винесене на захист дисертаційне дослідження Ройка Андрія Івановича на тему «Організаційно-правове забезпечення реабілітації учасників українського націоналістичного руху 1929-сер.1950-х років (на прикладі членів ОУН та УПА)», не можна не відзначити й певні суперечливі або спірні положення. Окремі питання предмету дослідження, на погляд рецензента, потребують певних уточнень та додаткової аргументації. Серед них слід зазначити такі.

1. Розкриваючи підрозділ 2.4 дисертації «Установчі документи ОУН та УПА як правова основа діяльності українського націоналістичного руху. Їх відповідність зарубіжним історичним аналогам. Методи та способи боротьби», дисертант, аналізуючи установчі документи ОУН, звертає увагу на Акт відновлення Української держави від 30.06.1941 р. (ключовий політичний документ українського державотворення 1941 року, який базувався на політичних вказівках ОУН), Інструкції ОУН (б) (не конкретизуючи, які саме), та «пропагандистські матеріали ОУН». Щодо УПА, згадується Платформа (Універсал) УГВР від 14.07.1944 р.

Враховуючи назву підрозділу, авторові слід було коротко згадати та проаналізувати установчі та програмні документи, що визначають принципи, мету та завдання, права та обов'язки членів ОУН та УПА, зокрема Постанови Першого Конгресу українських націоналістів (1929 р.), Програма ОУН, Статут ОУН та основні акти щодо діяльності УПА.

2. У науковій новизні отриманих результатів, дисертант зазначає, що вперше запропоновано концепцію трьохетапного процесу реабілітації учасників ОУН та УПА.

З аналізу роботи та висновків не зрозуміло у чому полягає запропонована концепція. Чи мова йде про інституційно визначену трискладову модель суб'єктів реабілітації (СБУ, прокуратура, суд), яка була сформована з прийняттям Закону 1991 року, про що зазначено у п. 6 загальних висновків (в чому тоді новизна, якщо це встановлено Законом), чи про щось інше.

3. На стор. 111 дисертації, автор вказує, що «п. 13 Постанови де-факто змінив процесуальний порядок, визначений законом, *залишивши остаточне рішення про відмову за органами прокуратури*». На стор. 139 «Наслідком усунення суду з реабілітаційної процедури». Одночасно, на стор. 171, автор робить висновок, що «Отже, судовий елемент механізму реабілітації був *НЕ усунутий*, а став залежним від того, чи буде заявник поінформований про прийняте рішення та чи зможе реалізувати право на його оскарження».

Враховуючи неоднозначність позиції, на думку автора, чи таким чином постанова не виконувала функцію процесуального фільтра, коли вона не забороняла доступ до суду, а лише змінювала момент переходу справи до судової стадії? Якщо сама особа або її родичі згодні з висновком прокурора про неможливість реабілітації, чи доцільно направляти справу до суду? Чи була передбачена процедура

відмову за органами прокуратури». На стор. 139 «Наслідком усунення суду з реабілітаційної процедури». Одночасно, на стор. 171, автор робить висновок, що «Отже, судовий елемент механізму реабілітації був НЕ усунутий, а став залежним від того, чи буде заявник поінформований про прийняте рішення та чи зможе реалізувати право на його оскарження».

Враховуючи неоднозначність позиції, на думку автора, чи таким чином постановою не виконувала функцію процесуального фільтра, коли вона не забороняла доступ до суду, а лише змінювала момент переходу справи до судової стадії? Якщо сама особа або її родичі згодні з висновком прокурора про неможливість реабілітації, чи доцільно направляти справу до суду? Чи була передбачена процедура повідомлення заінтересованих осіб про результати перевірки та прийняте рішення прокурором у справах щодо реабілітації і якими актом?

Викладені вище дискусійні положення та зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження Ройка Андрія Івановича, оскільки не торкаються найбільш значних положень і висновків роботи та не применшують належного рівня дисертаційного дослідження. Вони можуть слугувати підґрунтям для дискусії у процесі захисту дисертації, а також напрямками майбутніх досліджень дисертанта.

Загальна оцінка дисертаційного дослідження та його відповідність встановленим вимогам. Відзначене дає підстави зробити висновок про те, що дисертація Ройка Андрія Івановича «Організаційно-правове забезпечення реабілітації учасників українського націоналістичного руху 1929-сер.1950-х років (на прикладі членів ОУН та УПА)», за своїм змістом, одержаними науковими результатами, актуальністю, новизною та іншими ознаками є самостійною завершеною науковою роботою, що містить суттєві положення для розвитку юридичної науки.

Дисертаційна робота відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, а також «Вимогам до оформлення дисертацій», затверджених наказом МОН України від 12 січня 2017 р. № 40 зі змінами, а її автор – Ройко Андрій Іванович за результатами проведення публічного захисту заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**Доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 1
(з підготовки фахівців для органів досудового
розслідування Національної поліції України)**

Львівського державного університету внутрішніх справ

кандидат юридичних наук, доцент

Роман ДЕМКІВ

